

«قل ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین»
 ترجمه کلمه به کلمه: بگو همانا نماز و عبادت‌هایم و زندگی و مرگ من برای خدا پروردگار جهانیان است.

پیام آیه
 ۱- اینکه انسان تمام اعمال خود را باید صرفاً برای کسب رضایت خداوند انجام دهد. (اخلاص در بندگی و زندگی بخاطر خداوند) (الله)
 ۲- با آنکه نماز، جزو عبادات است، ولی این عبادت جدا ذکر شده تا اهمیت آن به روشنی مشخص شود. تقدم نماز بر سایر اعمال در این آیه بیانگر این موضوع است که کسی که در نماز سستی کند، در سایر اعمال زندگی و مرگ نیز نمی‌تواند عبادت الهی را خالصانه به جای آورد.
 ۳- انسانهای مخلص، مسیر تکوینی (مرگ و حیات) و مسیر تشریحی خود (نماز و نسک) را فقط برای خداوند عالمیان طی می‌کنند. (ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله)

۴- دلیل اینکه باید تمامی عبادات ما برای خداوند و کسب رضایت او باشد این است که او تنها رب و پروردگار جهانیان است.
 «قل انما اعظکم بواحدہ ان تقوموا لله مثنی و فرادی»
 ترجمه کلمه به کلمه: بگو فقط موعظه می‌کنم شما را به یک (چیز) که به پاخیزید برای خدا دو تا دو تا و تک تک (به بندگانم) بگو شما را فقط یک موعظه می‌کنم. (و آن) اینکه به صورت گروهی و فردی برای خدا قیام کنید.

پیام آیه
 ۱. خداوند در این آیه به پیامبر اکرم (ص) فرمان می‌دهد این موضوع را به مردم ابلاغ کند که به صورت فردی یا گروهی برای اجرای فرامین خداوند قیام کنند. یکی از وظایفی که خداوند بر دوش انبیاء قرار داده، موعظه مردم است. (اعظکم)
 ۲. قیام باید خالصانه برای خداوند باشد، نه برای اهداف شخصی و دنیایی (قیام کردن برای خدا) و آنچه مهم است قیام خالصانه برای خداست و تعداد و نفرات نقش اصلی را ندارد. (تقوموا لله مثنی و فرادی)

پیام آیه
 «الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لاتعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین و ان اعبدونى هذا صراط مستقیم»
 ترجمه کلمه به کلمه: آیا عهد نکردم با شما ای فرزندان آدم که نپرستید شیطان (را) همانا او برای شما دشمنی آشکار و اینکه مرا پرستید این راهی راست ترجمه: ای فرزندان آدم، آیا از شما پیمان نگرفته بودم که شیطان را نپرستید که او دشمن آشکار شماست؟ و اینکه مرا پرستید (که) این راه مستقیم است؟
 ۱- گرایش فطری انسان در عبادت و بندگی خداوند و دوری از بندگی شیطان است.

پیام آیه
 ۲- خداوند از ما خواسته تا بندگی شیطان را نپذیریم و به بندگی خودش در آییم. علت نهی این اطاعت، دشمنی آشکار شیطان با انسان است. (عدو مبین)
 ۳- عبودیت و بندگی خدا همان صراط مستقیم است و بندگی شیطان مخالف با صراط مستقیم است. خداوند پس از نهی انسان از عبادت شیطان، او را به اخلاص در بندگی و توحید عملی فرمان می‌دهد. (و ان اعبدونى هذا صراط مستقیم)
 هدف خلقت انسان ← تقرب به خداست و این تقرب جزء با ← سعی و تلاش خود انسان به دست نمی‌آید.

انسان، همواره
 ۱- بندگی خداوند
 بر سر دو راهی
 ۲- بندگی هوای نفس و شیطان قرار دارد و زندگی، صحنه انتخاب یکی از این دو راه است.
 پیامبر اکرم (ص): «راهبانی شرک به دل انسان از راه رفتن مورچه‌ای سیاه در شب تاریک بر تخته سنگی سیاه پنهان تر است.»
 باید از حریم اندیشه و دل پاسبانی کنیم تا آفت شرک به آن راه نیابد و عمل ما خالص برای خداوند انجام شود.
 پاسبان حرم دل شده ام شب همه شب
 تا در این پرده جز اندیشه او نگذارم

پیام آیه
 سراسر شب و در همه شبها به نگاهی حریم دل مشغول
 تا نگذارم به غیر از اندیشه او خاطر دیگری در آن راه یابد
 ۱) انسانی که به خدا اعتقاد دارد، باید از فکر و اندیشه اش مراقبت کند تا شرک در آن راه نیابد. (مراقبت از فکر و دل لازمه اخلاص در بندگی)
 شعر ۲) انسان مخلص همه اعمال خود را خالصانه برای خداوند انجام می‌دهد و به جزء خداوند از شخص دیگری درخواستی ندارد.
 اخلاص در بندگی

معنی اخلاص: خالص کردن و پاک کردن یک چیز از غیر آن است.
 معنای اخلاص در کاربرد دینی ← انسان عملش را برای رضای خداوند و همان گونه که او دستور داده است، انجام دهد.
 در اسلام، شرط قبولی تمامی اعمالی فرد به درگاه خداوند به جا آورده است ← اخلاص
 اعمال انسان نیز هر چه با اخلاص بالاتری همراه باشد ← ارزش بیشتری دارد.

پیامبر اکرم (ص): «مؤمنان، بر یکدیگر برتری پیدا می‌کنند با توجه به مراتب اخلاصشان
 اجزای اول نیت، که به آن هدف یا قصد نیز می‌گوییم. قصد و نیت به منزله ← روح عمل است (حسن فاعلی) و بر حسن فعلی مقدم است.
 عمل دوم شکل و ظاهر عمل، که در حکم بدن و کالبد آن روح می‌باشد. (حسن فعلی) بنابراین عمل بدون نیت ← کالبد بی جانی بیش نیست.
 پیامبر اکرم (ص): «نیه المومن خیر من عمله»
 ترجمه کلمه به کلمه: نیت مومن بهتر از عمل او
 ترجمه: نیت مومن از عمل او برتر است.

پیام آیه
 ۱. اهمیت نیت و قصد قلبی در اعمال هر فرد (جایگاه و اهمیت نیت قلبی در زندگی مومنان است).
 ۲. لازمه خدایی شدن یک عمل این است که نیت درونی و قلبی انسان در آن خدایی گردد.
 حدیث ۳. تقدم حسن فاعلی (نیت) بر حسن فعلی (شکل عمل) است و اهمیت اخلاص در عمل را می‌رساند.
 پیامبر اکرم (ص): «انما الاعمال بالنیات»
 ترجمه کلمه به کلمه: همانا (قطعا) اعمال به نیت‌ها
 ترجمه: همانا اعمال انسان وابسته به نیت‌های اوست.

پیام آیه
 ۱- نشان دهنده جایگاه مهم و ارزشمند نیت و قصد قلبی است. اعمال هر شخص به نیت او بستگی دارد و با هر کس مطابق نیتش رفتار میشود.
 حدیث ۲- بدون نیت درست، هر چند عمل، ظاهر خوبی داشته باشد، ریاکارانه است و در جهت عبودیت خدا نیست.
 حضرت علی (ع): «فاعل الخیر خیر منه و فاعل الشر شر منه»
 ترجمه کلمه به کلمه: انجام دهنده نیکی بهتر از او و انجام دهنده بدی بدتر از او
 ترجمه: انجام دهنده کار نیک، از آن کار بهتر است و انجام دهنده کار شر، از آن شر بدتر است.

پیام آیه
 ۱- اثر گذاری فاعل نسبت به فعل بیشتر است. عمل فاعل به یک فعل ختم نمی‌شود و دامنه عمل فاعل بسیار گسترده تر از یک فعل است.
 حدیث ۲- شخصی که کار نیک یا بدی انجام می‌دهد، منشاء آن کار است و آن منشاء می‌تواند سرچشمه کارهای نیک یا بد فراوانی بشود و به همین علت اثر و ارزش فاعل نسبت به فعل بیشتر است.
 حدیث ۳- نیت که همان حسن فاعلی و روح عمل است، مقدم بر حسن فعلی و برتر از آن است.
 دو شرط لازم در (شرط اول) باید نیت درونی و قلبی انجام دهنده کار، الهی باشد ← حسن فاعلی

انجام هر عمل شرط دوم) باید مطابق با شیوه ای که خدا فرمان داده است، انجام شود ← حسن فعلی
مثال: کسی که نماز می خواند، هم باید نماز را برای تقرب الهی و رضای او انجام دهد (حسن فاعلی) و هم آن را مطابق با دستور خداوند به جا آورد.
(حسن فعلی) حسن فاعلی بطور طبیعی حسن فعلی را به دنبال می آورد. یعنی کسی که قلبا با خدای خود خالص است و فقط رضایت او را می جوید،
(حسن فاعلی) اگر بداند خداوند فرمان داده که عملی مانند نماز باید به شکل خاصی انجام شود، او نیز به همان شکل انجام خواهد داد. (حسن فعلی)
در هر عملی باید دو
۱. حسن فاعلی: انجام دهنده کار، دارای نیت الهی باشد.
۲. حسن فعلی: کار بدرستی و به همان صورت که خداوند فرمان داده است، انجام شود. (از جهت کمیت، کیفیت، زمان و مکان) «حسن» موجود باشد

۱- افزایش معرفت و شناخت نسبت به خداوند
۲- راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او
۳- دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات
اول) افزایش معرفت و شناخت نسبت به خداوند

پیوند محکمی میان معرفت به خداوند و ایمان به خداوند وجود دارد.
ارتباط دقیقی میان ایمان به خدا و اخلاص برقرار است.

افزایش معرفت به خداوند ← افزایش ایمان به خداوند ← افزایش اخلاص
هر قدر که معرفت ما به خداوند بیشتر شود به افزایش ← درجه اخلاص کمک خواهد کرد.
خوب است که ساعتی را صرف تفکر در آیات و نشانه های الهی کنیم تا بیشتر دریابیم که:

آفرینش همه تنبیه خداوند دل است

جهان آفرینش از کوچک و بزرگ جاندار و بی جان، انسان را به وجود خداوند آگاه می کند / هر کس به وجود خداوند اقرار نکند هیچ معرفتی ندارد.

این همه نقش و نگار زیبا و عجیب که در آفرینش وجود دارد

هر کس که به آن فکر نکند مانند یک نقاشی روی دیوار است

مهر رخسار تو می تابد ز ذرات جهان

در هر ذره و شیئی از این جهان، وجود خداوند نمایان است / هر دو جهان پر از جلوه های خداوند است و اگر چشمها این جلوه ها را بینند، فایده ای ندارد

۱- افزایش معرفت و شناخت نسبت به خداوند از راههای تقویت اخلاص است.

۲- هر قدر که معرفت ما به خداوند بیشتر شود، به افزایش درجه اخلاص کمک خواهد کرد.

۳- یکی از وظایف انسان، اندیشیدن در تمامی پدیده های هستی است تا بوسیله آن بتواند به شناخت صفات الهی بپردازد.

۴- به مفهوم دوری از غفلت از خدا و افزایش معرفت به او از طریق توجه به جهان هستی امکان پذیر است.

عمل بر اساس معرفت و آگاهی بسیار ارزشمندتر و مقدس تر از عملی است که در آن معرفتی نیست و یا با معرفت اندکی صورت می گیرد.

نمازی که با معرفت انجام بگیرد، نزد خداوند بسیار ارزشمندتر از نمازی است که به جا آورنده آن نمی داند که چه می گوید.

دوم) راز و نیاز با خداوند و کمک خواستن از او:

نتایج نیایش و عرض نیاز به

۱- غفلت از خداوند را کم می کند.

۲- محبت خدا را در قلب تقویت می کند.

۳- انسان را از کمکهای الهی بهره مند می نماید.

سوم) دوری از گناه و تلاش برای انجام واجبات

ریشه درخت اخلاص و بندگی را می سوزاند و آن را بتدریج از بین می برد ← گناه

حضرت علی(ع): «تمام اخلاص در دوری از گناهان(ورع) جمع شده است.»

آنچه درخت اخلاص را آبیاری می کند و رشد می دهد ← توجه به واجبات

در میان اعمال واجب، تاثیر خاصی در تقویت اخلاص دارد ← روزه

حضرت علی(ع): «خداوند بدان جهت روزه را واجب کرد تا در مردم بیارماید.» ← اخلاص را

میوه های

۱. دستیابی به درجاتی از حکمت

۲. نفوذناپذیری در برابر وسوسه های شیطان

۳. دریافت پادشاهی وصف نشدنی

یک) دستیابی به درجاتی از حکمت

حکمت، به معنای علم محکم و ۱- هدف درست و راه رسیدن به هدف را نشان می دهد.

استوار و به دور از خطاست که ۲- مانع لغزشها و تباهی ها می شود.

انسان حکیم، به درجاتی از بصیرت و روشن بینی ۱- حق را از باطل تشخیص دهد.

می رسد که می تواند در شرایط سخت و پیچیده ۲- گرفتار باطل نشود.

پیامبر اکرم(ص): «هر کس چهل روز کاری خود را خالصانه برای خدا انجام دهد،(علت) چشمه های حکمت و معرفت از دل و زبانش جاری خواهد شد.» (معلول)

دو) نفوذناپذیری در برابر وسوسه شیطان

اگر انسان در اخلاص پیش رود، به مرحله ای می رسد که دیگر فریب ← وسوسه های شیطان را نمی خورد.

شیطان، خود اقرار کرده است که توانایی فریب دادن ← مومنان با اخلاص را ندارد.

برو این دام بر مرغی دگر نه

که عنقا را بلند است آشیانه

پیام ۱- عدم توانایی شیطان در فریب دادن مومنان مخلص (منظور از عنقا در این بیت مومنان با اخلاص می باشد).

شعر ۲- انسان با رسیدن به اخلاص به جایگاهی می رسد که حتی شیطان هم توانایی فریب دادن او را ندارد.

شیطان امروز نیز، از همان نوع دامی که برای کشاندن حضرت یوسف(ع) به گناه و فساد گسترده بود، به صورتهای گوناگون برای انسانها پهن کرده است تا

۱- هوس زودگذر آنها را تحریک کند و به گناه بکشاند.

۲- آنان را از بهشت جاویدان محروم سازد. از جمله این دامها: فیلمها، وبگاه ها، شبکه های ماهواره ای گمراه کننده، شبکه های مجازی

ناسالم و گروهها و دسته های منحرف اجتماعی است که مقاومت در برابر آنها نیازمند

الف) روی آوردن به پیشگاه خداوند

ب) پذیرش خالصانه فرمانهای خداوند

سه) دریافت پادشاهی وصف نشدنی

بندگی خالصانه خداوند ثمراتی دارد که چه بسا در ذهن ما ننگنجد و از تصور و تخیل ما فراتر رود.

۱. دیدار محبوب حقیقی

وصف نشدنی ۲. تقرب به پیشگاه بنا به تعبیر حضرت علی(ع) «نهایت آرزوی عارفان، دوست دلهای صادقان، ولی مومنان و معبود عالمیان است.»